

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności

COM(2008) 40 wersja ostateczna — 2008/0028(COD)

(2009/C 77/20)

Dnia 10 marca 2008 r. Rada, działając na podstawie art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

Wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 2 września 2008 r. Sprawozdawcą był José Maria ESPUNY MOYANO.

Na 447. sesji plenarnej w dniach 17–18 września 2008 r. (posiedzenie z 18 września 2008 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 77 do 3 przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES wyraża zadowolenie z podjętej przez Komisję inicjatywy, która przyczyni się do lepszego informowania konsumentów, a ponadto zakłada uproszczenie prawodawstwa.

1.2 Jednakże EKES pragnie zauważyć, iż informowanie, o którym mowa w punkcie 3.4.1, traci znaczną część swej wartości i mija się z większością swych celów, jeśli nie będą go poprzedzały odpowiednie działania edukacyjne skierowane do konsumentów. W związku z tym EKES wyraża żal, iż wnioskowi nie towarzyszą środki wsparcia na rzecz edukacji konsumentów, tak na szczeblu państw członkowskich, jak i na szczeblu europejskim. Pierwszym pożytecznym krokiem w tym kierunku mógłby być przynajmniej przewodnik dotyczący priorytetowych działań w tym zakresie, załączony do rozporządzenia.

1.3 Jeśli chodzi o oznaczanie pochodzenia, to utrzymane zostały dotychczasowe przepisy. Biorąc pod uwagę zainteresowanie konsumentów pochodzeniem produktów żywnościowych, EKES wyraża ubolewanie, że nowy wniosek dotyczący rozporządzenia nie przewiduje obowiązku oznaczania pochodzenia na etykietach. Niemniej Komitet uważa, że należałoby wprowadzić rozróżnienie między produktami wstępnego i wtórnego przetworzenia, tak by móc w każdym konkretnym przypadku rozstrzygać, czy informowanie o podstawowych składnikach rolnych zawartych w tych ostatnich ma być obowiązkowe.

1.4 EKES wyraża głębokie zaniepokojenie rozwojem równoległych „systemów krajowych”, opisanych w rozdziale VII wniosku, które nie wnoszą nowych pozytywnych elementów, ale stają się pretekstem do ingerowania w swobodny przepływ produktów na rynku wewnętrznym. Niebezpieczeństwo jest szczególnie znaczne w wypadku MŚP, gdyż — według tego, co Komisja podaje we wniosku — ponad 65 % przedsiębiorstw sektora żywności wprowadza swe produkty na rynki w innych państwach członkowskich. Z tego względu MSP będą miały większe trudności z wysyłką swych produktów do innych państw członkowskich, co wpłynie na ponoszone przez nie koszty i na ich konkurencyjność. Tych negatywnych skutków można by uniknąć tylko w wypadku, gdyby „systemy krajowe” zawierały jedynie informacje dodatkowe, których umieszczanie

nie byłoby obowiązkowe na etykietach i które byłyby dostępne innymi kanałami (internet, darmowe połączenia telefoniczne itp.).

1.5 W rozumieniu EKES-u Komisja — dla zachowania spójności — dąży do zastosowania jednolitego systemu odstępstw dla produktów z zawartością alkoholu; system ten będzie można poddać przeglądowi za pięć lat w komunikacie zawierającym odpowiednie wskazania.

1.6 EKES proponuje, by państwa członkowskie opracowały odpowiednie tabele wykroczeń i kar, tak aby zapobiec nieprzestrzeganiu przepisów wspólnotowych. Środki te powinny być zharmonizowane, aby te same wykroczenia podlegały podobnym karom we wszystkich państwach członkowskich.

1.7 Ponadto EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia wysiłków na rzecz opracowania narzędzi informacyjnych, w tym powszechnie dostępnej bazy danych na temat informacji, które obowiązkowo muszą znaleźć się na etykietach poszczególnych produktów żywnościowych. Dzięki temu przedsiębiorstwa, konsumenci i władze będą używały tych samych wytycznych w momencie wdrażania prawodawstwa.

1.8 Jeśli chodzi o czytelność tekstu, nie wydaje się rozsądne wprowadzenie w życie zaproponowanego przez Komisję wymogu 3 milimetrów. Należałoby rozpatrzyć różne aspekty, takie jak ilość informacji, rozmiar i forma opakowania. Właściwą wartością referencyjną mógłby być tu krój pisma Dziennika Urzędowego UE.

1.9 EKES uważa wreszcie, że dla osiągnięcia celu jasności i uproszczenia, odniesienia do przepisów dotyczących odstępstw powinny być wyraźniej sformułowane, tak aby poprawić ich czytelność i ułatwić wdrażanie.

2. Streszczenie wniosku Komisji

2.1 Celem wniosku jest konsolidacja w jednym rozporządzeniu obecnego prawodawstwa dotyczącego etykietowania, pakowania i reklamy żywności (w tym oznaczania wartości odżywczej), tak aby doprowadzić do jego modernizacji, uproszczenia i jaśniejszego sformułowania.

2.2 Nowe rozporządzenie uchyli obowiązujące dotąd przepisy w dziedzinie etykietowania żywności: dyrektywy 2000/13/WE, 90/496/EWG (tę w terminie pięciu lat), 87/250/EWG, 94/54/WE, 1999/10/WE, 2002/67/WE, 2004/77/WE oraz rozporządzenie nr 608/2004.

2.3 Podstawowym celem wniosku jest wysoki poziom ochrony konsumentów i właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

2.4 Zakres stosowania zostaje poszerzony i obejmować będzie wszystko, co ma związek z informacjami na temat żywności udostępnianymi konsumentom przez podmioty gospodarcze; dotyczy to także żywności dostarczanej przez zakłady żywienia zbiorowego i żywności dla nich przeznaczonej.

2.5 Utrzymane zostają ogólne zasady i wymagania dotyczące etykietowania zawarte w dotychczasowym prawodawstwie. Rozwinięte są niektóre aspekty, takie jak odpowiedzialność każdego ogniwa łańcucha dostaw czy obowiązek oznaczania kraju pochodzenia.

2.6 Jeśli chodzi o informacje na temat wartości odżywczej, następuje zasadnicza zmiana wprowadzająca obowiązek wskazywania sześciu składników i substancji — zarówno ich ilości, jak i proporcji w stosunku do zalecanego spożycia dziennego.

2.7 Inna istotna zmiana polega na dopuszczeniu istnienia obok przepisów rozporządzenia „systemów krajowych” oznaczania wartości odżywczych, które uzupełniają sposoby przedstawiania informacji na temat wartości odżywczych na podstawie dobrowolnych zasad ustalanych na szczeblu krajowym.

2.8 Zgodnie z wnioskiem wiele zmian, które mają zostać do niego wprowadzone zostanie uzgodnionych w ramach komitologii. Dla ułatwienia wdrożenia nowych przepisów, przewiduje się wiele okresów przejściowych.

2.9 Załączniki zawierają szczegółowe rozwinięcie poszczególnych artykułów, dotyczących takich zagadnień jak składniki powodujące alergie lub reakcje nietolerancji, obowiązkowe dodatkowe dane szczegółowe, wyjątki od wymogu przedstawiania wartości odżywczej, nazwa produktu żywnościowego, oznaczenie ilościowe oraz informacje dotyczące składu, oznaczenie ilości netto, data przydatności do spożycia, zawartość alkoholu, zalecana wielkość spożycia, wartość kaloryczna, a także forma wyrażania i sposób przedstawiania wartości odżywczej.

2.10 Wejście w życie rozporządzenia przewidziano 20 dni po jego przyjęciu, choć rzeczywiste podawanie informacji obowiązkowych oraz informacji dotyczących wartości odżywczej przesunięto o trzy lata, a w wypadku tych ostatnich nawet o pięć lat dla MŚP.

3. Uwagi ogólne

3.1 Konsolidacja, aktualizacja i uproszczenie

3.1.1 Europejskie prawodawstwo dotyczące etykietowania, pakowania i reklamy produktów żywnościowych przyczyniło się na przestrzeni ostatnich 30 lat do utrzymania wysokiego

poziomu ochrony konsumentów i właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

3.1.2 Omawiany wniosek ma na celu skonsolidowanie i aktualizację istniejących przepisów, a także ich uproszczenie, redukcję obciążeń administracyjnych i zwiększenie przejrzystości wobec konsumentów. EKES popiera te cele, ale wyraża ubolewanie z powodu złożoności zaproponowanego tekstu rozporządzenia, która nie pozwoliłaby na jego bezpośrednie zastosowanie.

3.2 Dodatkowe „systemy krajowe”

3.2.1 Rozporządzenie konsolidujące i aktualizujące obecne rozproszone przepisy oznacza niewątpliwie większą jednolitość w zakresie poziomu ochrony konsumentów i lepszą harmonizację. Jednakże EKES wyraża zaniepokojenie wprowadzeniem tzw. „systemów krajowych”, o których mowa w art. 44 i następnym, gdyż mogą one zagrażać pożądanej harmonizacji i jednolitości. Zgodnie z tymi nowymi postanowieniami poszczególne państwa członkowskie będą mogły stosować krajowe systemy zawierające dodatkowe wymogi. Choć ich charakter będzie dobrowolny, spowodują pojawienie się większej ilości informacji na etykietach, co może dezorientować konsumentów.

3.2.2 Problem ten jest jeszcze poważniejszy, jeśli weźmiemy pod uwagę, że na każdym rynku krajowym znajdują się produkty pochodzące z wielu innych państw członkowskich. Produktom tym będą mogły towarzyszyć różne informacje wymagane w różnych państwach, których być może nie będzie rozumiał nieprzyzwyczajony do nich konsument.

3.3 Informacje obowiązkowe

3.3.1 We wniosku przytoczono zdecydowaną większość informacji obowiązkowych, które znajdują się w obowiązujących obecnie przepisach i które okazały się użyteczne dla ochrony zdrowia i interesów konsumentów (np. nazwa, skład, ilość, daty, nazwa firmy i adres osoby odpowiedzialnej). Niektóre z tych informacji są opisane dokładniej w załącznikach.

3.3.2 Doświadczenie ostatnich lat potwierdza użyteczność takich wymagań, które powinny zostać utrzymane. W świetle tych doświadczeń EKES pragnie, by wprowadzono także obowiązek oznaczania pochodzenia produktów żywnościowych i produktów wstępnie przetworzonych, jak również, w wypadku produktów wtórnie przetworzonych, obowiązek oznaczania na podstawie analizy poszczególnych przypadków głównych składników wykorzystywanych do ich wytworzenia.

3.4 Informacja o wartości odżywczej

3.4.1 Przede wszystkim wspomnieć tu należy o konieczności edukacji obywateli europejskich w zakresie odżywiania się, tak aby mogli stosować zbilansowaną dietę. Konsumentowi europejskiemu potrzebna jest taka podstawowa edukacja, gdyż bez niej wszelkie informacje w tym zakresie będą niezrozumiałe lub niewłaściwie wykorzystywane. Możliwe jest udoskonalenie środków informowania o wartości odżywczej, jednak należy pamiętać, iż bez odpowiedniej edukacji środki te nie przyniosą zamierzonych skutków.

3.4.2 Biorąc pod uwagę nierówności w zakresie odżywiania się społeczeństwa europejskiego, wszelkim środkiem informacyjnym towarzyszyć musi poważny wysiłek edukacyjny.

3.4.3 Omawiany wniosek oznacza, z różnych powodów, zasadniczą zmianę w stosunku do obowiązujących obecnie przepisów. Po pierwsze, nakłada obowiązek informowania o wartości odżywczej, podczas gdy zgodnie z dyrektywą 90/496/EWG informacja taka była dobrowolna. Po drugie, ustala wymóg informowania o wartości energetycznej, ilości tłuszczów, nasyconych kwasów tłuszczowych, węglowodanów, cukrów i soli. Po trzecie, podawana ma być nie tylko ilość tych substancji, ale także stosunek tej ilości do zalecanego spożycia dziennego, celem wskazania konsumentowi ilości, jaką może spożyć zachowując zasady zbilansowanej diety. Wreszcie w proponowanym rozporządzeniu wymaga się, by informacja ta znajdowała się na opakowaniu w głównym polu widzenia i była przedstawiona w określonym porządku.

3.4.4 Ze względu na ilość obowiązkowych informacji znajdujących się już na etykietach, trzeba będzie dokładnie rozważyć, jakie informacje o wartościach odżywczych są użyteczne dla konsumentów. Przejście od dobrowolnego do obowiązkowego oznaczania wartości odżywczej będzie samo w sobie stanowić dużą zmianę dla wielu MŚP w sektorze rolno-spożywczym. Obowiązkowe informacje mogłyby się zatem ograniczyć do tych, które są obecnie przekazywane na zasadzie dobrowolności, czyli do wskazania wartości kalorycznej oraz ilości białka, węglowodanów i tłuszczów.

3.4.5 Główną zaletą wzoru zaproponowanego przez Komisję jest dostarczanie informacji (zalecane ilości dzienne) umożliwiającej konsumentowi odpowiednie włączenie danego produktu

do stosowanej diety; produkty nie są przy tym wartościowane, lecz rozważane w kontekście danej diety, zgodnie z tym, co zalecają specjaliści w zakresie żywienia.

3.5 Poszerzenie informacji obowiązkowej dotyczącej kraju pochodzenia żywności

3.5.1 Obecne przepisy wymagają już, by w wypadku ryzyka wprowadzenia w błąd konsumenta, żywność zawierała oznaczenia co do kraju pochodzenia.

3.5.2 EKES uważa, że oznaczanie pochodzenia nie tylko odpowiada wymogom konsumentów, lecz również skutecznie przyczynia się do poprawienia przejrzystości na rynkach i wsparcia przyszłego rozwoju sektora rolnego oraz obszarów wiejskich w całej UE. Stworzenie bezpośredniego powiązania z regionem, z którego pochodzi dany produkt żywnościowy, oraz wskazanie modeli produkcji, z którymi związane są produkty żywnościowe, to kluczowy czynnik będący podstawą europejskiego modelu rozwoju, opartego na przestrzeganiu przepisów zapewniających bezpieczeństwo żywności i środowiska, dobrostan zwierząt oraz odpowiednie normy zdrowia publicznego.

3.5.3 Należy zatem wprowadzić obowiązek oznaczania pochodzenia dla wszystkich produktów rolnych i żywnościowych nieprzetworzonych lub wstępnie przetworzonych. W wypadku produktów przetwórstwa wtórnego należy w każdym konkretnym przypadku rozstrzygać o obowiązku wskazania najważniejszych surowców rolnych, które wykorzystano do wytworzenia produktu końcowego.

Bruksela, 18 września 2008 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS